

CLARISSIMI IC^{ti}.

PETRI GVDELINI

ANTECESSORIS

ACADEMIAE LOVANIENSIS

COMMENTARIORVM

DE

IVRE NOVISSIMO

LIBRI SEX,

Optimâ methodo, accuratè ac eruditè conscripti, additis
harum vicinarumque regionum moribus,

*Opus est diu avidèq; expetitur, ita scholis fore
utilissimum, cum indicibus.*

Accessit Clarissimi viri Maximiliani VVitteborni I. V. Doctoris in Aurore
obitum oratio funebris, habita in exequijs 22. Octob. 1619.

*D. Don Gregorio
De Portillo*

ANTVERPIÆ,

Ex officina Hieronymi VerdussI,

MD. C. XX.

NOBILISSIMIS ET AMPLISSIMIS
P R A E T O R I,
CONSULIBVS,
E T
SENATVI,
POPVLOQVE LOVANIENSI,
PARENTIS SVI DE IVRE NOVISSIMO COMMENTARIOS
DEDICANT CONSECRANTQVE
PHILIPPVS, ET PETRVSPAVLVS
GVDELINI, I.V.LL.

CARISSIMI Parentis nostri de Iure Nouissimo Commentarij, annis ab hinc amplius viginti in hac celeberrima Academia maximo auditorum numero publicè prælecti, tandem aliquando typis excusi prodeunt orbis in Theatrum, NOBILISSIMI ET AMPLISSIMI SENATORES: sed non viuo authore suo: vt id faceret, induci non potuit vir modestus & gloriam fugiens. Tamen non modò Belgis, sed Exteris quoque nullum hortandi, atque etiam virgendi finem facientibus, ad extremū victus eius animus, illam omnium diuturni desiderij expectationem vt expleret, assensum præbuit. Verùm (vt sunt humani casus) positis vix huius operis primordijs, morbo corripitur, & (heu! citò nimis) abripitur. Noua igitur mora.

Nos, ne tanta publicationis istius expectatio studiosorum hominum animos diutius torqueret, huic operi tam feliciter cœpto, manus nostras sedulò admouendas existimauimus, eaq; curâ ac studio incubuimus, vt ille Iuris Nouissimi Thesaurus publicam lucem tandem conspecturus sit.

Cùm autem animo agitare cœpisset, cuius tutelæ vel gratiæ litterarium hoc munus consecratum iremus: illud honoratissimo no-

ORNATISSIMIS CONSULTISSIMISQVE

PHILIPPO
ET
PETROPAVLO
GVDELINIS

I. C^{TIS}.

NOVELLARVM Iustiniani Sacratissimi Imp.
Constitutionum utilitas, dignitas, etiam necessitas,
quâ quâ se quis vertat, ipse primò se quasi
prospectu ostentant: quarum opus siue volumen lo-
cupletissimum Iuris penum, imò Thesaurum conti-
net: quod Holoander tanti se fecisse scribit, ut id
omnibus Regum ararijs anteferet. An injuria?
haud ita. Sunt enim quod Mysingerus in proemio
Institutionum censet, Novella præstantissima & necessaria maximè juris
pars, & quas meritò quis Iuris Colophonem & columnam dixerit. Sole reliquo
Iuri Civili in multis autoritatem addant, Sole in plurimis detrahant, Sole
novam formam ac normam attribuant. Quocumque enim circumspicitur, ad-
parent hic circa singulas pene Iuris partes sanctissima sanctiones, & pulcher-
rima non de Iure dumtaxat privato, sed & de publico, ut de rebus profanis,
ita de Sacris Ecclesiasticis. Ex quibus omnibus alterum quodam modo Iuris
Corpus videtur consurgere. Quis cum ita sint, quid est quod tam pauci Iuris
studiosi se, studiaq; sua in terendo volumine isto componunt? An ideo, quia
Volumen hoc nullâ propè ad discendum arte aut metodo discipline consistet?
Constitutionibus in istud congestis nullo materiarum, nullo etiam titulorum
apto ordine, sed habita dumtaxat temporis, quo quæq; constitutiones sunt pro-
mulgate, ratione? Quid rursus in causa est, quod, ut olim conquerente Eccle-
siaste, plures faciendi libros (de ambitiosis loquitur ac futilibus) nullus fuit
finit; ita nunc in tanta purgatiore hoc seculo nostro, optimorum & doctrinâ
præstantissimorum virorum abundantia, hanc Iuris nostri Romani partem,
aut prorsus intactam, aut incultam, & à commentationibus nudam relinque-

ERYCI PVTEANI
I. X.
CL. V. PETRI GVDELINI

IVRISCONSULTI LOVANIENSIS,

τῆ μακαρίῃ,

IMAGINEM, ET SCRIPTA

EPIGRAMMA.

Plena animo facies, animus, Sophiaeque, Themidis:
In picto vivus corpore sermo viget.
Scripta viri Sophiamque stilo, Themidemque loquuntur:
In scriptis dicas Numen utrumque loqui.

CLARISSIMI
 VIRI
 PETRI GVDELINI
 IC. ANTECESSORIS
 ACADEMIÆ
 LOVANIENSIS
 Commentariorum de Iure nouissimo
 LIBER PRIMVS,

In quo primum de toto hoc opere, tum de iure personarum, qua prima pars est iuris privati.

CAPVT PRIMVM.

De Voluminis Nouellarum utilitate, nominis ratione, & translatione.

VULGISSIMUM ET PRAESTANTISSIMUM est proculdubio volumen Nouellarum Iustiniani Imperatoris Cōstitutionum, quod vulgò sub nomine Authentici allegatur. Continet namque postremas leges, atque adeo emendationem plurimarum anterioris Iuris partium, & summum veluti Colophonem adjicit vniuerso Iuri quod profiteamur: dignum idcirco in quo præcipuum studium ponatur.

Appellatae sunt eae Constitutiones Latine quidem Nouellæ, Græcè *νέγες*, nimitum respectu Codicis.

Edidit enim Iustinianus prius Pandectas, & Institutiones, deinde Codicem, cumque emendatum auctumque sicut tenemus, abrogato illo Codice quem ante compositionem Pandectarum, Institutionumque ediderat. At verò post nouis controuersijs quotidie oborientibus, vsuque suadente, triginta circiter annis quibus superuixit, plurimas, variasque Constitutiones edidit, quoniam emendando Codicem protestatus fuerat se nullam aliam extra corpus istius Codicis Constitutionem legi velle, nisi postea varia rerum Natura aliquid crearet nouum, quod Sanctione indigeret. *Hoc etenim, inquit, nemini dubium est, quod si quid in posterum melius inueniatur, & ad constitutionem necessario sit redigendum, hoc à nobis & constituatur, & in aliam congregationem referatur, qua Nouellarum nomine constitutionum significetur.* Verba sunt ipsius Iustiniani in l. vnica, vers. nulla alia, & s. sequente, C. de emendatione Codicis. Ac de his Nouellis loquens Constantinus Hermenopulus in sua Epitome Iuris Ciuilis' desinit Nouellas seu *νέγες* esse nouas Principum constitutiones, quæ post leges pro varietate causarum emergentium fieri solent. Sic appellauit Iustinianus